

VYRESNIO AMŽIAUS ŽMONIŲ ILGESNIO DARBINGO AMŽIAUS IR PASILIKIMO DARBO RINKOJE VEIKSNIAI

Tyrimo vadovė dr. Vida Juškelienė.

Atsakinga vykdytoja Viktorija Ivleva.

Tyrimo vykdymo laikotarpis 2020–2021 m.

Tyrimo pagrindimas. Pastaraisiais dešimtmečiais visoje Europoje stebimas spartus visuomenės senėjimas lemiantis struktūrinius darbo rinkos pokyčius, kurie kelia grėsmę socialinių garantijų sistemai ir šalių ekonominei būklei. Šalys vis labiau susiduria su kvalifikuotų darbuotojų trūkumu, taigi kyla darbingo amžiaus ilginimo poreikis. Darbingo amžiaus ilginimo strategijos ne visada atitinka realaus vyresnio amžiaus asmenų potencialo ir galimybių dirbti ilgiau, tad daugelis jų pasirenka išeiti į pensiją. Mokslinėje literatūroje išskiriami įvairūs vyresnio amžiaus asmenų dalyvavimo darbo rinkoje veiksniai. Vis dėlto iki šiol nėra aišku, kas apsprendžia darbuotojų sprendimą ir galimybes pasilikti darbo rinkoje ilgiau.

Tyrimo tikslas. Atskleisti veiksnius, turinčius reikšmės vyresnio amžiaus darbuotojų ilgesniam darbingam amžiui ir pasilikimui darbo rinkoje.

Tyrimo uždaviniai

- 1) Ištirti išėjimo į pensiją ypatumus Lietuvoje bei palyginti Lietuvos ir kitų Europos šalių vyresnio amžiaus asmenų dalyvavimo darbo rinkoje situaciją.
- 2) Išanalizuoti vyresnio amžiaus asmenų pasilikimui darbo rinkoje kliudančius veiksnius ir išskirti svarbiausius ilgesnį darbingą amžių skatinančius veiksnius.
- 3) Įvertinti Lietuvos darbdavių poreikį įdarbinti vyresnio amžiaus asmenis pagal veiklos pobūdį, sektorius ir kvalifikaciją.

Tyrimo metodika. Tyrime bus derinamos trys strategijos – aktualių šaltinių studija, kokybinis tyrimas ir kiekybinis skerspjūvio tipo tyrimas. Kokybinis tyrimo fragmentas bus atliekamas taikant fokusuotos grupinės diskusijos metodą. Kiekybinis tyrimo fragmentas bus vykdomas naudojant Europos sveikatos, senėjimo ir išėjimo į pensiją (SHARE) tyrimo, pateikiančio nemokamą ir laisvai prieinamą tarpvalstybinę duomenų bazę (7 bangos), duomenis. Tyrimo dalyviai – 60 metų ir vyresni nei 60 metų amžiaus darbuotojai (kokybiniame tyrimo fragmente įtraukiami ir darbdaviai bei įvairūs profesiniais klausimais dirbantys specialistai).

Laukiami rezultatai. Tyrimo rezultatai suteiks žinių, leisiančių įvertinti vyresnio amžiaus asmenų įsitraukimo į darbo rinką situaciją Lietuvoje, atskleisti jų pasilikimui darbo rinkoje, įsidarbinimo galimybėms kliudančius veiksnius Lietuvoje bei išskirti svarbiausius ilgesnį darbingą amžių skatinančius veiksnius. Taip pat rezultatai leis geriau suprasti darbdavių poreikį įdarbinti vyresnio amžiaus asmenis ir galimai atskleis vyresnio amžiaus asmenų įdarbinimo kliūtis. Šios žinios leis

kurti rekomendacijas ir formuoti intervencines gaires, taip pat kurti sveikas ir palankias darbo vietas, siekiant prailginti vyresnio amžiaus asmenų dalyvavimą darbo rinkoje. Remiantis tyrimo metu gautais duomenimis bus parengtos metodinės rekomendacijos darbdaviams ir žmogiškųjų išteklių specialistams dėl vyresnio amžiaus žmonių tolesnio dalyvavimo darbo rinkoje programų rengimo ir dėl darbo sąlygų pritaikymo vyresniems darbuotojams bei šių darbuotojų sveikatinimo. Tyrimo metu gauti duomenys bus naudingi ir didinant vyresnio amžiaus asmenų socialinę įtrauktį bei mažinant amžiaus diskriminaciją. Tyrimo rezultatai bus pristatomi specialistų kvalifikacijos kėlimo kursuose.

Daugiau informacijos gali suteikti Higienos instituto Profesinės sveikatos centro Profesinės sveikatos tyrimų skyriaus specialistė Viktorija Ivleva tel. (8 5) 212 2589, el. paštu viktorija.ivleva@hi.lt.